

VAD ÄR RULLSTOLSRUGBY

Rullstolsrugbyn kom till Sverige 1993, då också det första riksmästerskapet hölls. Året efter - 1994 - körde SM serien igång. Vinnaren av SM-titeln kvalificerar sig samtidigt för Europacupen – en årlig turnering som samlar de bästa klubbagen i de högst rankade nationerna i Europa.

Rullstolsrugbyn spelas på en basketplan med en specialtillverkad volleyboll. Ett lag kan bestå av maximalt 12 spelare av vilka 4 spelare är inne på plan samtidigt. Varje spelare har tilldelats en klassningspoäng mellan 0.5 till 3.5 (se Hur klassificeras spelarna). Den sammanlagda poängen för dessa fyra spelare får inte överstiga 8 poäng.

En match spelas i 4x8 minuter effektiv tid vilket brukar motsvara ca 1 ½ timme. Ingen kroppskontakt är tillåten, men i gengäld är det desto mer stolskontakt när spelarna kämpar om positioner på plan. Rugbystolarna är måttbestämda och ska tåla rejäla tacklingar. Spelaren är fastspänd i stolen och även om det låter brutalt så är det sällan någon skadar sig.

Mål gör man genom att föra bollen (en typ av volleyboll) över banan och med bollen under kontroll passera mellan två koner uppställda vid banans kortlinje - ungefär som touchdown i Amerikan football.

NÅGRA REGLER

- Vid inkast har ett lag 10 sekunder på sig att sätta bollen i spel efter att domaren blåst i pipan. Bollen är i spel när en medspelare (eller motståndare) rört bollen inne på plan.
- Från det att bollen spelats in eller erhållits på den egna planhalvan har laget maximalt 40 sekunder på sig att göra mål, varav 12 sekunder för att transportera bollen över mittlinjen. Detta är en ny regel som införts efter Paralympics 2008.
- När bollen väl är över på motståndarens planhalva får den inte spelas tillbaka över mittlinjen igen – varken genom passning eller åkning (bakåtspel).
- En spelare får köra med bollen i knäet under 10 sekunder innan han måste studsa eller passa bollen.
- Om en spelare lyckas blockera bollen med sin hand när den ligger i motståndarens knä (utan att vidröra motståndaren), döms "hållen boll". Vid hållen boll får lagen vartannat inkast.
- I målgården får endast tre av det försvarande lagets spelare uppehålla sig. Om en fjärde försvarare åker in i målgården blir han utvisad (1 min). En försvarare blir också utvisad om han i försvarsarbetet spelar bakom mållinjen.
- En anfallande spelare får uppehålla sig max 10 sekunder i målgården. Det är tillåtet att blockera en anfallande spelare i målgården så han blir kvar i mer än 10 sekunder.
- Varje lag har inom ordinarie matchtid 4 time-outs om 30 sek samt 2 time-outs om 60 sek. Ofta annonseras time-out av en spelare på plan för att "rädda sig" från att förlora position av bollen – exempelvis när en tidsgräns närmar sig.

I rullstolsrugby tillåts ingen kroppskontakt men desto mer stolskontakt. Att blockera, spärra och tackla sina motståndare är en naturlig och viktig del av spelet. Detta får emellertid inte användas som en ursäkt för

hänsynslöst och våldsamt spel. Följande stolskontakt är otillåten och leder till utvisning i 1 minut. Den utvisade spelaren kommer in igen om motståndarlaget gör mål och under förutsättning att förseelsen inte bedöms vara avsiktlig.

- SPINNING - att köra på en motståndares bakhjul bakom hjulaxeln så att dennes rullstol svänger häftigt runt.
- PUSHING - att efter en första stolskontakt försöka knuffa eller skjuta en motståndare från den position han innehar på planen.
- ILLEGAL CONTACT - att köra på eller tackla en motspelare innan domaren blåst igång spelet efter ett speluppehåll, t ex vid inkast.
- KROPPSKONTAKT - är överhuvudtaget inte tillåten i rullstolsrugbyn.

Om en förseelse sker i samband med en klar målchans för det anfallande laget, döms straffmål (penalty goal) istället för utvisning.

Hur klassificeras spelarna

För att kvalificera sig och få tävla i rullstolsrugby krävs en nedsättning i axel och/eller arm respektive handfunktionen. Nedsättningens grad bedöms enligt ett regelverk av sjukgymnast eller läkare. Därefter tilldelas spelaren en spelarpoäng mellan 0,5 och 3,5 - ju högre poäng ju mindre nedsättning. Vanligaste spelardiagnos är ryggmärgsskadad men även neurologiska sjukdomar förekommer. En fingervisning om vad de olika poängen motsvarar i funktionsnedsättning kan se ut så här:

- 1.0 Svaga muskler i axlar och överarmar, ännu svagare i underarmar och handleder. Oftast ingen funktion i fingrarna.
- 2.0 Normalstark i axlar och överarmar, något svag i handleder. Viss funktion i fingrar kan förekomma, men den är mycket nedsatt.
- 3.0 Normalstark i handleder, över- och underarmar. Fingrar och tumme fungerar, men har nedsatt styrka.

Då en spelare har olika funktion i vänster och höger arm, eller då han är lite starkare eller svagare än vad poängen tillåter, används halva poäng. En del spelare har funktion i bålen och kan då få 0,5 eller 1,0 poäng extra beroende på styrka och användbarhet.